

Darwin: newid byd

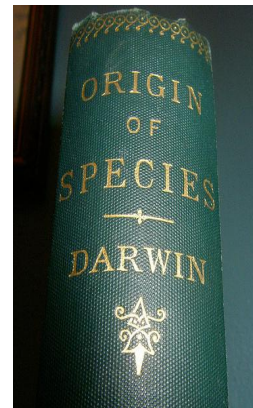
Y ddamcaniaeth

Ewch i weld y llyfr *On the Origin of Species*.

- Pryd cyhoeddwyd *On the Origin of Species* yn gyntaf? .....

Cynigiodd y llyfr **3 phrif syniad**:

1. gall organebau newid.
2. mae pob grŵp o anifeiliaid (er enghraifft pob primat) yn rhannu hynafiad cyffredin.
3. mae bywyd yn ymladdfa ac mae natur yn dewis y rhai sy'n gweddu'n orau i orosi.

Ewch i'r adran *Y ddamcaniaeth*.

- Beth sydd angen ar beth byw i orosi?
.....

- Sut gallai bod yn wahanol helpu rhywogaeth i orosi?
.....

Weithiau mae esblygiad yn digwydd yn gyflym.

- Pam dechreuodd y boblogaeth o wyfynod brith lliw golau ddiplannu yn ystod y 19eg ganrif?

- Beth yw'r enw ar y newid lliw hwn sy'n digwydd oherwydd llygredd?
.....

Am y rhan fwyaf mae esblygiad yn cymryd amser maith!

Edrychwch ar y trilabtau'n fanwl. Mae ffosiliau'n rhoi llawer o dystiolaeth i ni dros esblygiad.

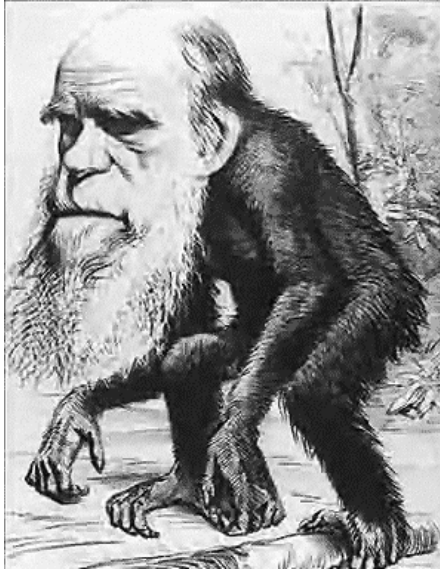
- Faint cymerodd y rhywogaeth pum asen i esblygu'n rhywogaeth naw asen?
.....

Adeg ei gyhoeddi achosodd y llyfr lawer o ddadleuon.

Roedd rhai'n meddwl ei fod yn llyfr ardderchog:
"un o'r darganfyddiadau gorau ein hoes"

Roedd eraill yn meddwl llai o'r llyfr:
"cyfraith anhrefn"

Dyma wawdlun o Darwin fel epa a gyhoeddwyd adeg cyhoeddi ei lyfr.

Roedd llawer yn meddwl bod y syniad o ddyn fel disgynnydd i epa yn hurt.

Nid oedd yn gweddu gyda'r syniad bod dynion yn well nag anifeiliaid eraill.

- Beth yw'ch barn chi am y syniad hwn?

.....

.....

.....

Ers cyhoeddi'r ddamcaniaeth mae darganfyddiadau gwyddonol eraill wedi cryfhau ei seiliau.

- Edrychwch ar y panel y tu ôl i'r llyfr i enwi'r tri darganfyddiad diweddarach a oedd o gymorth i ategu damcaniaeth esblygiad.

1. ....
2. ....
3. ....

Erbyn hyn gwyddwn fod y ddaear yn hŷn nag oedd Darwin yn meddwl ei bod.

- Sut yn eich barn chi mae hyn yn ategu damcaniaeth esblygiad?

.....

Rhowch gynnig ar y gweithgaredd cyfrifiadurol.

- Sut gallai dealltwriaeth o etifeddeg ategu damcaniaeth esblygiad?

.....